Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 65. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го КВІТНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 7, 1981 No. 65. VOL. LXXXVIII

У пошану до св. п. Дмитра Галичина

У четвер, 26-го березня, сповнилось 20 років від смерти св. п. Дмитра Галичина, довголітнього головного секретаря, відтак головного предсідника Українського Народного Союзу і президента Українського Конгресового Комітету Америки.

Св. п. Дмитро Галичин

Обраний на становище головного предсідника УНСоюзу на 22-ій Конвенції у травні 1950 року в Клівленді, Огайо, св. п. Д. Галичин служив українській громаді на цьому пості аж до ненадійної смерти. В історії українського поселення у ЗСА він здобув собі місце одного з найбільш активних і відданих діячів у добі поміж двома світовими війнами і безпосередньо після закінчення Другої світової війни. (Див. статтю д-ра Ярослава Падоха на ст. 2-ій цього числа).

Округа УНС в Джерзі Сити Відбула збори

Дня 21-го березня цього року в залі Українського Народного Дому в Джерзі Сити відбулися загальні збори Окружного комітету Відділів УНСоюзу.

Збори відкрив голова Округи Степан Островський, вітаючи всіх присутніх секретарів, відділових урядників, головного організатора УНСоюзу Василя Оріховського та гостей з Пассейської Округи — голову Округи Івана Хомка і секретаря Василя Марущака.

Згідно з порядком нарад, приступлено до вибору президії зборів. Предсідником зборів вибрано Мирона Сірого, секретарем — Осипа Зубрицького. М.Сірий подякував за вибір і попросив присутніх вшанувати померлих союзівців хвилиною мовчанки. За працю Округи в цілості звітував голова С.Островський. Він говорив про вдалий союзовий фестиваль та при цьому подякував всім, які взяли активну участь у підготові та переведенні цього фестивалю. Далі слідували звіти секретаря та касира. Касир Округи Володимир Бутковський подав докладний звіт із приходів та розходів. Сальдо на кінець 1980 року виносить 1,225.29 доляра. Тому що не було дискусії над звітами, голова Контрольної комісії Осип Зубрицький склав признання уступаючій управі за добре виконану працю та подав внесок на уділення абсолюторії. Внесок принято одноголосно.

Учасники нарад обрали нову управу Округи в такому складі: Володимир Білик — голова; Галина Гаврилюк — перший заступник голови; Микола Шеремета — другий заступник; Осип Зубрицький — секретар; Володимир Бутковський — касир. Контрольну комісію очолив Степан Островський, а членами стали — Мілдред Мілянович і Павлина Балютанська.

Після вибору нової управи предсідник зборів попросив до слова В.Оріховського. Головний організатор привітав присутніх в імені членів Екзекутивного Комітету УНС та подав стан організаційних здобутків Округи. Округа Джерзі Сити виконала свою квоту на 80 відсотків, а до цього спричинилися такі секретарі та організатори: Квітка Сте-

(Закінчення на стор. 3)

Другий том творів М. Хвильового вже є в продажу

Торонто-Балтимор-Ню Йорк. — Минулого року з українського В-ва „Смолоскип" ім. В. Симоненка, тут з циклу п'ятитомового видання, появився 409-сторінковий, другий том із писань Миколи Хвильового. Упорядкуванням цієї книги і загальною редакцією займався Григорій Костюк. Обгортка — Ореста Поліщука.

У другому томі цієї книги надруковано оповідання М. Хвильового — „в яких він перелив у поетичні образи аромат своєї доби і творчі шукання талановитого письменника", — пише у передмові Мирослав Шкандрій. Відображуючи період українізації в 1923-1929 роках в Україні, М. Шкандрій накреслює створення різних мистецьких товариств і журналів в цьому часі і поміж блискучими талантами в таких галузях, як : освіта, література і мистецтво він зупиняється на одному з провідних світочів цього періоду — М. Хвильовому, аналізуючи його пребагату творчість. М. Шкандрій пише, що Хвильовий у своїй ранній прозі — „був одним з тих, що захопившись новаторством у письменництві, приділяв велику увагу оригінальності". Між іншим М. Шкандрій так характеризує прозу Хвильового: „Ці суперечності і зіставлення, що мають ідеологічну природу, становлять серцевину, навколо якої Хвильовий будує свої оповідання".

У цьому томі зібрано такі оповідання цього блискучого письменника, як: „Я" (романтика), „Повість про санаторійну зону", „Сентиментальна історія", „Наречений", „Бандити", „Зав'язка" (етюд), „Вальдшнепи", „Мати" та „Із Вариної біографії".

У книзі є й фотографія групи українських письменників з грудня 1923 року.

Книгу можна замовляти, написавши на адресу: Publishers of Ukrainian Samvydav, USA, P.O. Box 561, Ellicott City, Maryland 21043; в Канаді: P. O. Box 153 Station T. Toronto, Ontario M684A1.

Яків Сусленський виступить в Чікаґо

Чікаґо, Ілл. — З Чікаґо інформують, що відомий журналіст, член Товариства жидівсько-українських зв'язків Яків Сусленський,

який 10-го квітня прибуде до З'єднаних Стейтів Америки, виступить тут перед українською громадою в неділю, 12-го квітня о год. 2-ій по полудні в приміщенні української православної катедри св. Володимира при Кортез і Овклі.

Присутніми на зустрічі із Сусленським будуть також три українські представники — д-р Мирон Куропась, заступник головного предсідника УНС, д-р Юліян Куляс і Люба Маркевич, які в характері офіційних гостей брали недавно участь у відвідинах Ізраїля на запрошення уряду.

Поглиблюється співпраця ЗСА-КНР

Вашінгтон. — Познаки американсько - китайських невзгодин, які появилися останнім часом і загрожували дальшому розвиткові співпраці між тими двома країнами, розвіяні й наступив новий період зближення.

Першою познакою цього зближення й наставання ногово періоду була довга розмова, яку мав амбасадор КНР у Вашінгтоні з президентом Роналдом Реґеном. Зустріч амбасадора Чай Земіна з Президентом мало місце напередодні виїзду колишнього президента Джералда Форда до Пекіну в приватному характері, але з особистим зверненням Президента Реґена до керівних китайських особистостей та в товаристві групи експертів різних ділянок життя. Поїздка колишнього президента й розмови, які він мав у Пекіні з прем'єр-міністром Чіо Чіянгом і віцепрем'єром Денг Шіяопінгом, публічні виступи представників обидвох сторін, а опісля заключні завваги пішли далеко далі.

Президент Форд підкреслив, що він „абсолютно впевнений в тому, що всі справи між КНР і ЗСА будуть полагоджені позитивно" та що співпраця і зустрічі керівних персонажів обидвох сторін у ближчому часі пожвавляться. Він також повідомив, що в підготові є зустрічі на вершинах та відвідини президента Реґена в Китаю і китайських керівних діячів в ЗСА. Дейвид Теппен, керівник Державної ради для американсько-китайської торгівлі додав до цього, що після переборення теперішніх труднощів в господарці Китаю наступить період „надзвичайного росту в господарській співпраці обидвох сторін".

Зворот у американсько-китайських відносинах є пвною перемогою державного секретаря Александра Гейґ. Від перших днів свого урядування він домагався цього, не зважаючи на спротив консервативних елементів з окруження Президента, серед яких багато членів і співробітників колись могутньої „Чайна лаббі" у Вашінгтоні. Після побуту в Пекіні вдови покійного генерала Шенно, приятеля й співробітника генерала Чан Кай-шека і камандира летунської фльоти „Флаїнґ тайґерс", яка значно причинилася до перемоги над Японією, Шенно заявила, що „прийшов час на зміни". Хоч вона була головною особою в „Чайна лаббі", одначе не всі одиниці й групи, які були там, пішли за нею. Щойно останні випадки остаточно переважили цілу справу в новому напрямі.

Єгипет продає зброю Іракові

Каїр, Єгипет. — Іраксько-іранський конфлікт викликує щораз дальші комплікації. Насамперед він розбив і так дуже тендітну єдність ісламських країн, а відтак поглибив кризу на Середньому Сході, викликану ісламською революцією в Ірані, накінець, довів до поділу арабських країн на два бльоки. Сирія, Лівія, Південний Ємен, тобто всі ті арабські країни, які пов'язані з Москвою, підтримують Іран, інші ж арабські країни на чолі з Савдійською Арабією підтримують Ірак. Єгипет пробував бути невтральним, але розвиток подій змусив його до допомоги, покищо тільки продажу зброї Іракові.

У своєму повідомленні про продаж амуниції Іракові президент Анвар ель-Садат висловив уболівання з приводу конфлікту між ісламськими країнами, але Єгипет виконає свої моральні зобов'язання супроти Іраку, який у важких воєнних ситуаціях допомагав йому, і доставлятиме потрібну амуніцію. Ірак має совєтську зброю, але Москва, не зважаючи на настирливі прохання Іраку, відмовилася постачати амуніцію до тієї зброї. Єгипет також має ту саму совєтську зброю ще з часів свого союзу з СССР, до якої він почав сам виробляти амуніцію й частини після зірвання того союзу. Завдяки тому, Єгипет тепер у стані не лише допомогти Іракові в біді, але й крім амуніції, доставляти потрібні запасові частини тощо. Повідомлення президента ель-Садата потвердило вже давніше кружляючі поголоски про єгипетську допомогу Іракові.

Дотепер невідомо, чи і які політичні договори, або принаймні розмови попередили ті достави. Але немає сумніву, що такі розмови були і що вони до якихось узгіднень довели. Дотепер Ірак рішуче виступав проти Єгипту й персонально проти президента ель-Садата, навіть зірвав з ним дипломатичні стосунки після підписання сепаратного мирового договору між Єгиптом і Ізраїлем. Ірак також був однією із арабських країн, які завісили Єгипет у правах члена Арабської ліги.

Тепер ситуація поволі міняється. Справді покищо Єгипет доставляє тільки незначну скількість амуніції й запасних частин Іракові, але якщо війна триватиме далі, ця продаж прийме значно ширші розміри. Це ослабить ізоляцію Єгипту в арабському світі, яку застосовано після договору з Ізраїлем. Першим у переламанні тієї ізоляції був Судан, президент якого Ґафар ель-Німейні на початку березня ц. р. відновив повні зв'язки й співпрацю з Єгиптом.

Хомейні вимагає чистки судівництва

Теґран, Іран. — Аятолла Хомейні відзначив другу річницю ісламської революції в Ірані довгою промовою, в якій він заатакував суддів ісламських судів за їхню незаконну поведінку та втручання в справи, які не належать до їхньої компетенції, а ісламських ґвардистів за виконання недозволених і протизаконних конфіскат та переслідування в нічому неповинних людей.

Після ісламської революції мулли пребрали судівництво й судять згідно зі своєю інтерпретацією Корану та інших мусулманських приписів. Таким чином судівництво загубило характер раціонального, для всіх однакового вирішування поодиноких проблем, а прибрало характер рішень, опертих на індивідуальних поглядах і переконаннях. Хомейні поставив вимогу до вирішних судових інстанцій, щоб вони „створили делеґації й комісії для вивчення судівництва в цілому краю та усунення тих суддів, які не надаються до тих фунцій".

Зі значно гострішим засудом виступив Хомейні проти революційних ґвардистів, яких в Ірані є понад 50,000 і які не лише творять паралельну до війська збройну формацію, але присвоюють собі різні права, навіть судові функції. Хомейні поставив вимогу, щоб „ґвардистів не лише прочистити від нездорових елементів, але й піддати під суд усюди там, де вони допустилися злочинів".

Брежнєв несподівано відвідав Прагу

Прага, Чехо-Словаччина. — Леонід І.Брежнєв, генеральний секретар ЦК КПСС і голова Президії Верховної Ради СССР, прибув в неділю, 5-го квітня ц.р., до Праги, Чехо-Словаччина, викликавши спекуляції у світі, що доля Польщі, а зглядно військова інтервенція Варшавського Пакту на Польщу, залежатиме від празької наради лідерів комуністичних держав.

Брежнєва зустрів на летовищі лідер чехо-словацьких комуністів Ґустав Гусак й інші партійні та урядові особи. Пізніше, Гусак і Брежнєв зустрілись знову і розмовляли, як подає офіційне чехо-словацьке агентство, про „міжнародні проблеми".

З Вашінгтону інформують, що президент Роналд Реґен надіслав на руки Брежнєва гостру пересторогу проти концентрації совєтських і сателітних військ довкола Польщі і перестеріг перед можливими консеквенціями, які наступлять, якщо Москва рішиться на таку інтервенцію.

Речник чехо-словацької Комуністичної партії Мікуляс Бено заявив кореспондентам, що інші члени Варшавського Пакту вишлють на 16-ий конґрес Компартії до Праги нижчої ранґи представників, але політичні спостерігачі не виключають, що лідери сателітних комуністичних партій прибудуть до Праги, щоб там зустрінутись з Брежнєвим. Польщу на цьому конґресі репрезентуватиме в Празі Стефан Ольшовскі, член Політбюра, якого зараховують до так званого твердого ядра в Польській Об'єднаній Робітничій партії. Він надіється також зустрітись з Брежнєвим і обговорити з ним нову ситуацію, яка витворилась в Польщі після успішних переговорів між урядом і вільною профспілкою.

Вміжчасі, зараз таки після виїзду Брежнєва з Москви, газета „Правда", орган ЦК КПСС, знову сильно заатакувала вільну профспілку „Солідарносьць" і в редакційній статті на цю тему твердить, що навіть маленьке відхилення від генеральної лінії шкодить соціялізмові.

Східньонімецька пресова служба АДН повідомила, що маневри військ Варшавського Пакту продовжуються, а головне командування кинуло у цю „воєнну гру" нові військові підкріплення. У зв'язку з цим на Заході ставлять собі запитання чи часом Варшавський Пакт не порушив Гельсінкських угод, включивши в маневри більші, як передбачено в угодах військові з'єднання.

В Америці

ВЕЛИКОЮ ПЕРЕМОГОЮ РЕСПУБЛІКАНЦІВ в Сенаті вважають голосування над бюджетом Адміністраці президента Роналда Реґена. За бюджетом, який передбачає 36,9 більйонів заощадження, голосували 88, проти 10 сенаторів. Демократи запропонували декілька додатків до змін у бюджеті, але робили вони це тільки тому, щоб бути на рекорді і щоб їх опісля не обвинувачували, що вони не обороняли соціяльних програм. Пропозицію тепер обговорюватиме Палата Репрезентантів.

ЧИСЛЕННІ ПРИХИЛЬНИКИ публічного шкільництва намагаються тепер вести посилену кампанію в Палаті Репрезентантів проти пропонованих президентом Роналдом Реґеном зменшень витрат федерального Уряду на шкільництво. Крайова рада шкільництва і виховання, яка репрезентує вісім мільйонів виховних організацій, перестерегла Конгрес перед значними скороченнями, які можуть підірвати основи шкільництва взагалі і створити кризу у виховних інституціях.

ОБВИНУВАЧЕНИЙ В АТЕНТАТІ на президента Роналда Реґена Джон В. Гінклі може стати перед судом і відповідати за свій вчинок, — заявили лікарі-психіятри, які перевели бадання атентатчика у Вашінгтоні. Федеральний суддя, якому було доручено переглянути справу Гінклі, зарядив однак дальші психіятричні бадання обвинуваченого, що можуть тривати від 30 до 90 днів. Американська спільнота з тривогою спостерігає поведінку американських поліційних чинників і судівництва над атентатчиком, побоюючись, щоб довгі розслідування і бадання не призвели до до фальшивих заключень.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН почувається після операції і усунення, до речі вибухової кулі з його лівої легені, дуже добре і вже навіть пробує вставати і проходжуватися по своїй кімнаті. При допомозі своїх співробітників він має повну контролю над державними справами і відбуває короткі наради з поодинокими членами кабінету. Він також студіює мотиви переведеного на нього замаху. Публічна опінія з жахом довідалась, що кулі з пістолі атентатчика були вибухові і тому лікарі зробили поспішну операцію Томасові К. Делеґенті, поліціянтові з Дистрикту Колюмбія, який був поранений, але хірурги не витягнули були кулі з огляду на поганий стан пацієнта.

ВІДОМА НІМЕЦЬКА АВТОМОБІЛЬНА компанія „Фольксваґен" мабуть порушила закон З'єднаних Стейтів Америки не повідомивши Департамент транспортації і шляхів про вади б моторах деяких своїх автомобілів. Вади були завважені водіями і механіками у тих моделях, мотори яких огріваються водою. Очевидно компанія відкликала деякі свої моделі і покривала кошти направи власникам, але починаючи від 1974 року, не повідомляла про це відповідні чинники.

ДОВІДАВШИСЬ ПРО РІШЕННЯ Державного департаменту не продовжувати візи для Ґеорґія А. Арбатова, який хотів разом з двома іншими росіянами взяти участь в публічній політичній дискусії на телевізії у програмі Билла Моєрса, совєтські представники вирішили відтягнути свою участь в дебаті, про що повідомив кореспондентів Б. Моєрс. Він при тому додав, що старатиметься таку дебату відбути при допомозі передачі сателітом з Москви, у якій братимуть участь крім Арбатова ще Міхаіл А. Мілстайн, спенсіонований генерал, який є членом совєтської роззброєневої комісії, і Віталій І. Кобиш, журналіст, член міжнародного відділу в ЦК КПСС. Речник Державного департаменту заявив, що відмова продовжити візу для Арбатова була умотивована тим, що совєтські чинники вже віддавна відмовляють американським офіційним представникам користуватись совєтською телевізією.

СПЕЦІЯЛЬНА КОНҐРЕСОВА КОМІСІЯ, яка на протязі одного року намагалася зібрати якнайбільше інформацій про занедбання опіки і знущання над пенсійного віку американцями, в більшости 75-літніми і старшими заявила, що дійсно мільйони американців пенсійного віку знаходяться у стані занедбання і використовування фізично, психологічно, сексуально і фінансово.

ПОМЕР АНДРІЙ ТУРИК

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Сюди надійшла вістка, що в жовтні 1980 року в Пермській лікарні помер після операції на рака довголітній політв'язень Андрій Маркович Турик.

Андрій Турик народився 14-го жовтня 1927 року в селі Бірки Любашівського району на Волині. В 1958 році за участь в організованій визвольній боротьбі (УПА-ОУН) був засуджений на 25 років ув'язнення в концтаборі. Останні роки він відбував покарання в Пермських таборах (ч.35 і 36), де він активно боровся за статус політв'язня та заявляв про намір еміґрувати з СССР. У 1983 році він мав вийти на волю.

Його мати Текля Турик (1900 року народження) живе в рідному селі Бірки.

Голляндський журнал пише про „мовну конфронтацію" в Україні

Гаґа, Голляндія. — У квартальнику, який тут виходить англійською мовою під назвою „Плюралістичні суспільства", восені 1980 року надруковано більшу статтю д-ра Володимира Душника, редактора „Українського Квартальника" в Ню Йорку, про русифікацію та „ мовну конфронтацію" із совєтським урядом в Україні.

Журнал видає Фундація для студій Плюралістичних суспільств головою якої є д-р В.А.Вінговен, який водночас є начальним редактором вищезгаданого журналу.

У 1976 році Фундація видала велику п'ятитомну працю про порушення прав людини, в яких знаходяться два довші розділи д-ра Душника про надужиття та нищення прав людини у СССР — 108 сторінок, і другий розділ — 74 сторінок про комуністичні режими в Східній Европі.

Стаття, у вступі, передає коротке резюме про Ташкентську конференцію з травня 1979 року, на якій винесено постанови про поширення навчання російської мови на всі „союзні республіки" в „Процесі злиття народів СССР".

Автор подає також коротко історію України та положення української мови в царській Росії у передбольшевицькій добі, цитуючи відомі укази, заборони української мови, не зважаючи на те, що царська Академія Наук в 1908 році визнала українську мову. Згадано також коротко про повстання вільної української держави в 1917-1920 роках.

Окремий підвідділ у статті обговорює „ленінську національну політику" „українізацію" України, та сталінський терор в 1930 роках. Згадується про „теорію Я. Марра, який проповідував про „неминуче злиття усіх мов" в СССР в „одну мову великого Леніна".

Після смерти Сталіна і з приходом хрущовської „відлиги", почалося національне відродження в Україні, головно на літературно-письменницькому полі, яке й випродукувало шестидесятників в Україні.

Без огляду на зміни провідників партії в Кремлі, русифікація була і в дальшому є знаряддям російського панування над неросійськими народами, — писав автор.

Описуючи останні десять років в Україні, автор статті згадує про „нову породу українців," цебто тих українських культурних діячів, яких на Заході називають „дисидентами", а які на ділі є українськими патріотами.

У додатку до статті вміщено список 29 відомих українських політичних в'язнів (листа приготована навесні 1980 року), як теж список українських культурних діячів, які згинули серед невідомих обставин і здогадливо помордованих агентами КҐБ — таких осіб, як: Аллу Горську, Володимира Осадчого, Івана Витенка, Ростислава Палецького, Гелія Снєгірьова, Михайла Мельника і Володимира Івасюка.

Бібліографія включає 14 основних джерел, якими користувався автор при писанні статті.

Хоча згаданий журнал в основному друкується англійською мовою, у ньому також появляються статті в голляндській, німецькій, французькій, італійській та еспанській мовах.

У світі

В РЯДАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛЕЙБОР ПАРТІЇ почалася нова фаза боротьби між двома крилами. Після перемоги лівого крила у виборі на голову партії лівого Майкела Фута, ще більш крайній лівий Тоні Бенн зголосив свою кандидатуру на заступника голови. Тепер заступником голови є керівник правого крила Деніс Гілі, якого обрано недавно з метою довести до внутрішньої гармонії й рівноваги. Зголошення кандидатури Бенна на місце Д. Гілі викликало велике невдоволення у партії й тільки крайні ліві цьому сприяють. Лідер партії М. Фут звернувся з проханням до Тоні Бенна, щоб той відкликав свою кандидатуру. Одначе принаймні покищо, Бенн рішуче відкинув такі прохання й заявив, що він кандидуватиме й вестиме завзяту кампанію за те, щоб дістати більшість, бо це є єдина дорога до активізації партії та до виразного з'ясування її лівих позицій. Не зважаючи на відхилення резиґнації Бенна з кандидатури на заступника голови партії, все таки багато її членів сподіваються, що він передумає своє становище. Якщо ж дійде до боротьби за цей пост, тоді суперечності в Лейбор партії ще більше поглибляться й її ослаблять. Після недавнього відходу групи членів Лейбор партії з неї і 14-ти членів парляменту, такий черговий внутрішній конфлікт міг би підірвати партію до основ.

ВІЙСЬКОВА РЕВОЛЮЦІЯ в Таїлянді, яка сталася 1-го квітня, закінчилася, наче першоквітневий жарт. Генерал Чіпатіма, який проголосив себе новим прем'єром і головним командиром військ, відлетів гелікоптером у невідомому напрямі, а льояльні до уряду частини ввійшли до столиці, не натрапивши на ніякий опір .

НЕЗАБАРОМ НАСЕЛЕННЯ британської території Белізе,-колишній Британський Гондурас,-матиме референдум, щоб рішити майбутнє цієї невеликої країни в Середній Америці. У зв'язку з цим вибухли непорозуміння серед населення, і британський губернатор мусів проголосити вийнятковий стан і встановити поліційну годину. Частина населення хоче повної самостійности, інша частина хоче, щоб їхню частину включили в Гондурас. Британський губернатор намагається бути безстороннім і забезпечити населенню вільне рішення у власній справі. З огляду на глибокі розходження почалася боротьба за реченець, коли має відбутися референдум. Врешті виникла ще третя фракція, яка не хоче ані прилучення до Гондурасу, ані самостійности, а хоче в основі залишити дотеперішній стан пов'язання з Великою Британією, а тільки впровадити деякі зміни в самоуправі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J 07303

Збережім Український Інститут

Український Ню Йорк може похвалитися будівлею, якої нема ні в одному іншому осідку українських поселенців у вільному світі. Це палац на розі 79-ої вулиці і 5-ої авеню, з вікон якого видно Метрополітальний Музей, один із найславетніших у світі. Один із піонерів українського поселення в Америці, який після різних життьових турбот і навіть злиднів став дуже заможною людиною завдяки опатентованому ним „закріплювачеві", що став необхідною частиною літаків, — промисловець, патріот-меценат Володимир Джус заснував Український Інститут Америки ще в травні 1948 року.

Спершу Інститут приміщувався у скромному будинку у містечку Вест Айсліп на Лонг Айленді у нюйоркському стейті, той будинок закупив був Володимир Джус для Інституту за 25,000 дол. Але 1-го серпня 1955 року Володимир Джус закупив за 225,000 долярів палац у найкращій дільниці Ню Йорку, чотириповерховий стилевий будинок, визнаний американськими властями за історичну пам'ятку. Будинок на Вест Айленді продано за 70,000 долярів, а вартість теперішнього осідку Українського Інституту Америки обраховують на мільйони.

Український Інститут Америки від самого початку свого існування служив українській культурі. Але правду каже віцепрезидент тієї установи Остап Балабан у брошурі, що її видала Комісія для громадських зв'язків під головуванням д-ра Ростислава Сочинського, що в 30-річчя існування Інституту „прийшла пора вкласти в цей будинок українську душу, щоби він був не тільки місцем для імпрез (часто навіть досить пересічних), а став би справжнім форумом для показу найкращих і найбільших досягнень української культури". О.Балабан пропонує створити окрему фундацію для тривкого забезпечення існування і розвитку Українського Інституту Америки.

Членами УІА є установи й окремі громадяни. Після смерти фундатора Володимира Джуса 13-го червня 1964 року президентом УІА став його син Теодор. Він дорожить пам'яттю свого батька, і знає що його батько основник і фундатор Інституту, бажав би собі збереження його і збереження за ним тієї репрезентаційної прегарної будівлі. Український Інститут Америки має свої проблеми і свої турботи. Тому добре сталося, що членами Іституту став в останньому часі новий гурт поважних українських громадян, високоосвічених професіоналістів, фахівців різних ділянок життя, зокрема української культури. Треба пропагувати, щоб українська громада близько зацікавилася Українським Інститутом Америки, який має приміщення у такому будинку, що є однією з туристичних атракцій. Будинок УІАмерики відвідують не-українці і подивляють зібрані в ньому вже тепер скарби української культури. Сам той будинок є гарною візитовою карткою української громади в Ню Йорку та взагалі української спільноти в цій країні. Добре діється, що на нюйоркському „давнтавні" створено вже українське містечко, з новозбудованою церквою св. Юра та власними будинками численних наших установ. Але палац Українського Інституту Америки на розі 79-ої вулиці і 5-ої авеню, поруч із Центральним парком, амбасадами і різними музеями та галеріями — це наче „вихід у широкий світ". Не вільно допустити до того, щоб українську громаду позбавлено такого чудового осередку культури. Треба побажати теперішній Дирекції і всім тим громадянам, які записались, як члени Інституту і ще побільшать їхні ряди, щоб вони переборoли теперішні труднощі і направді створили таку сильну базу, яка збереже той палац для добра громади, для її доброго імени.

Ярослав Падох

Не надійся й не покладайся ніколи на панську ласку й на народну вдячність".
Іван Франко

ПРО ВІЧНУ ПАМ'ЯТЬ І НАРОДНУ ВДЯЧНІСТЬ

У 20-ЛІТТЯ СМЕРТИ ДМИТРА ГАЛИЧИНА

Прощаючи тому двадцять років славної пам'яті Дмитра Галичина від його гімназійних товаришів і січових побратимів, славний актор й режисер „Березоля" Йосип Гірняк підмітив, що св. п. Дмитро Галичин уже в ранніх роках свого життя випереджував своїх ровесників і оточення. Був він найкращим учнем в Рогатинській гімназії і першим за своїм директором Михайлом Галушинським у 1914 році вступив до Українських Січових Стрільців. Згодом став він першим у громадській роботі, зокрема на цій землі, ставши головою найважливіших установ Американської України — Українського Народного Союзу й Української Конгресового Комітету Америки. Випереджував він своїх колег також своєю передчасною й несподіваною смертю на порозі свого шістдесят шостого року життя. Своє зворушливе прощання закінчив маестро Гірняк у переконанні, що вічна пам'ять Дмитра Галичина ніколи не згасне!

Як же далеко скромному двадцятиліттю до вічности і якою ж короткою виявилася „вічна пам'ять" нашої громади про свого передового робітника й керманичa. Не пережили скромних двох десятків років ані сантимент до благородної людини, ані свідомість ваги її труду і її здобутків для добра своєї громади. Ні в церкві, ні в пресі, ні на іншому форумі не виявили своєї вічної пам'яті про Дмитра Галичина навіть найближчі до нього люди й установи. Чи не правий був Іван Франко у своєму скептицизмі щодо „панської ласки", яка на буйному коні літає, й до народної вдячности, яку закопують разом з спочилим у сиру землю...

А слід було б згадати Дмитра Галичина і його місце в нашій заморській громаді особливо в наш час, коли так радикально змінилося життя й відносини внутрі нашої громади. Може не тільки сама зовнішність і поведінка цього стрункого, опанованого, цілковитого джентлмена, але й його засади й методи, стосовані в громадській праці, зокрема ж на форумі найширших громадських організацій — союзовому й конгресовому, є власне це, що нам найбільше тепер на потребу?

Загляньмо за нестару ще завісу часу й порівняймо добу Галичина з нашою добою. Може комусь не конечно наївному, але й не надто амбітному щодо вимог до нашої тутешньої громади, може здаватися, що в порівнянні з сьогоднішньою, була ота доба далека від ідеалу. Але вона таки була золотою. На багатьох ролях тодішньої громадської активности ми здобували нові успіхи. А вже що й говорити про Український Конгресовий Комітет Америки, який щороку побільшував активність і число та суму вплат платників народного оподаткування; або про УНС, який твердою ходою маршував до стотисячного члена, й друкував коштом біля півмільйона долярів першу українську енциклопедію англійською мовою.

Якщо це правда, що навіть у високорозвинених суспільностях із демократичним ладом і світоглядом одиниці грають рішальну ролю, то тією одиницею в сорокових і п'ятдесятих роках у нашій тутешній громаді був Дмитро Галичин. То ж не тільки для вшанування його пам'яті, на що він собі добре заслужив, але й для науки сучасної й наступних поколінь варто й треба пригадати його нашій громаді у невеселі роковини його смерти. Не тільки його конкретні досягнення в довгій громадській службі, але й його характер і вдача, звичаї й обичаї та методи його керівної праці є дуже на потребу в наш час, коли стільки спокус й небезпек загрожують знищенням придбаних ним і його близькими співробітниками (згадаймо бодай одного, сл. п. головного редактора „Свободи" д-ра Луку Мишугу), здавалося б, тривалих здобутків.

* * *

Народжений 30-го жовтня 1895 року в селі Дички, Рогатинського повіту, в селянській родині і померлий в Ню Йорку 26-го березня 1961 року, Дмитро Галичин не цілі два десятки років провів у своєму селі і своїй вужчій батьківщині — Галичині, в якої його предки взяли своє родове прізвище. Прямо з гімназії влітку 1914 року вступив до УСС-ів, першим командантом яких був його учитель. Відбув Дмитро Галичин свою військову повинність у рядах УСС і УГА — Української Галицької Армії — до самого кінця існування цих формацій, а згодом виемігрував до ЗСА, щоб тут із іншими членами своєї вояцької еміграційної хвилі, другої після заробіткової, продовжувати визвольну боротьбу, незбройну з далеким прицілом.

Дати його американської біографії такі: 1923 року прибув до ЗСА; 1933 року обрано його головним секретарем і надії головою УНСоюзу; 1950 року став він предсідником УНС, а в 1961 році помер у досі, на жаль, невияснених обставинах. Похоронений св. п. Дмитро Галичин на Кальварійському цвинтарі в Ню Йорку 1-го квітня, а 20-го травня 1962 відбулося посвячення його нагробного каменя. Похоронні відправи під проводом Владики Амвросія Сенишина, тодішнього єпископа Стемфорду, відбулися при дуже великій участі громадян на великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку. „Свобода" присвятила Покійному майже ціле число, датоване 28-им квітня 1961 року, в яке ввійшли також деякі промови й письмові вислови співчуття.

Успіхи Дмитра Галичина не були дарунком долі. Вони випливали з його далекозорости й відваги, а водночас готовости піти на компроміс. Хоч не студіював він дипломатії, а закінчив високу школу закордонної торгівлі у Відні, — але мав

(Продовження на ст. 4)

З господарського життя

Типовий політично-господарський конфлікт інтересів розвинувся у відношенні до Анголі. Уряд президента Рональда Регена звернувся до Конгресу з пропозицією відкликати „додаток Кларка" з 1976 року, яким Конгрес заборонив відкрито, або секретну допомогу будь-котрій воюючій стороні в громадянській війні в Анголі. Ішлося про націоналістичну організацію УНІТА, яка під проводом Йонаса Савімбі тоді вела, а тепер продовжає політичну й збройну боротьбу проти існуючого уряду, підтримуваного Совєтським Союзом і кубинським експедиційним корпусом. Савімбі робить заходи прибути до Вашингтону й особисто просити допомоги, що Уряд склонний йому дати. Зате американські господарські кола, особливо нафтові й копальняні інтереси ведуть компанію за тим, щоб ЗСА акцептували марксистський уряд в Анголі, бо, як це обстоюють господарські кола, з ними „добре торгувати". Конфлікт цей загостриться й Уряд мусітиме його якнайскорше дефінітивно розв'язати.

•

Друга по величині нафтова фірма Мобіл рішила комплетно замкнути свою рафінерію у Боффало, Н.Й. Причиною припинення праці на тій рафінерії є спад комсумпції рафінерійних виробів на 10 відсотків й брак виглядів на тривале її піднесення. Рафінерія у Боффало належить до найстарших в країні, бо побудовано її 1879 року і через те вона неспосібна переводити найновішого типу операції. Ця рафінерія може випускати денно 43,000 бочок бензини, одначе з огляду на спад попиту продукція її обмежена тільки до 20,000 бочок. На рафінерії дотепер працювало 245 робітників, з яких більшість буде на постійно звільнена а тільки залишиться 25, які будуть випускати деякі продукти, переробляювані з ропи.

•

Урядові установи у Вашінгтоні приготовляють ревізію й припинення цілого ряду регуляційних приписів у продукції авт та застосування різних частин. У першу чергу йдеться про влаштування, які мали забезпечувати зменшення занечищування повітря та інші гігієнічні заходи. Нові зарядження в однаковій мірі відноситимуться до особових, як і вантажних автомобілів. Обраховується, що цими змінами автомобільна промисловість зможе заощадити понад два більйони долярів річно.

•

Японія має під сучасну пору 21 атомових електростанцій. Японський уряд розглядає справу побудови шости нових атомових електростанцій. З того три дозволено починати будувати вже, а справу трьох дальших відкладено. Побудова тих станцій забере коло вісім років і вони збільшать електроенергію, продукувану автовими станціями до 18 мільйонів кіловатів. Три електростанції з атомовим погоном, які дозволено починати будувати, разом даватимуть три мільйони кіловатів електроенергії. Крім дозволу на побудову нових атомових електростанцій Уряд дав дозвіл на побудову 12 неатомових електрівень, які даватимуть 9,8 мільйонів електроенергії. Дозвіл на побудову нових атомових електростанцій був припинений на більше як два роки, але з огляду на зростаючі енергетичні потреби прем'єр Зенко Сузукі поставив це питання на обговорення і перевів позитивне рішення.

•

Головний директор німецького Коммерцбанку у Франкфурті Павль Ліхтенбер заявив на пресовій конференції, що справа позички Совєтському Союзові на побудову газопроводу з Середнього Сибіру до Західньої Европи знов натрапила на труднощі й мабуть рішення відкладуть на довший час. Ідеться про колосальну суму майже п'ять більйонів долярів. Коммерцбанк очолює концерн банків і кредитових установ, які готові ту позичку дати, але вимагають відсотків у висоті, яка тепер є на ринку. Совєтський Союз дефінітивно відмовився такі відсотки платити, а вимагав 7,75 відсотка в річному відношенні, чого вже від довшого часу ніякі банки не дають. Відкладення справи тих кредитів ставить під знак запиту взагалі побудову того трубопроводу. Совєтський Союз не розпоряджає відповідними ресурсами на закуп труб та машинерії для їхньої інсталяції. Згідно з попереднім пляном, після побудови того трубопроводу, який мав бути довгий на 3,400 миль Совєтський Союз доставляв би річно до Західньої Европи 1,4 трилійона кубічних стіп природного газу.

•

Японська сталева індустрія, яка є наймодернішою в світі і через те цінами та якістю повиває усі інші, зокрема американську, рішила в новому році інвестувати знов 3,06 більйона долярів у нові приладдя та технологію продукції сталі. Перестарілі европейські й американські сталеварні після цього кроку Японії опиняться у ще гіршому положенні, як вони є тепер.

Володимир Душник

НА ПОСЛУГАХ СОВЄТСЬКОГО ШПИГУНСТВА

Знову вся англійська преса гомонить про розкриття совєтських шпигунів на важливих становищах британського уряду, які виконували роботу для Кремля, будучи на службі уряду своєї країни та одержуючи великі почесті, відзначення та високі платні. Минулого тижня „Дейлі Мейл" у Лондоні почав друкувати ряд статтей з книжки, авторства Чепмана Пінчера, британського журналіста, який провів широкі розшуки про совєтське шпигунство за кордоном СССР.

Автор згадує про діяльність т.зв. „кротів" („the mole") і „соньків" („the sleeper"). Про „крота" чи „мола" англійський словник пише, що це „звірятко з маленькими очима, зі схованими вухами і м'якою шерстю" — звичайно, у переносному значенні-це „людина, що працює у темряві"

Нововиявленими совєтськими шпигунами були Сер Роджер Голліс, голова, чи генеральний директор британської протирозвідчої служби МІ.5, який був на цьому становищі в роках від 1956 до 1965 (помер в 1973 році).

Викрито також другого шпигуна, який працював для СССР, а це Тому Драйберга, колишнього голову британської Партії Праці і члена британського парляменту, який доносив на своїх товаришів з парляменту — так до КГБ, як і до британських розвідчих органів.

Ще в листопаді 1979 року британський прем'єр-міністер Маргарет Тачер, виявила, що Сер Антоні Блант, генеральний куратор королівських мистецьких архівів був совєтським шпигуном. Йому відібрано титул лорда і лише тому, що він „виспівав" про свої зв'язки з КГБ, його не піддали під суд. А. Блант мав бути „четвертою людиною" у ланцюгу визначних совєтських шпигунів на високих позиціях британського уряду.

Першими двома визначними шпигунами серед англійців були Гай Бирджес і Доналд Мeклін, які в 1951 році перед їхнім здемаскуванням, втекли до СССР. Третім з черги видатним совєтським шпигуном у Лондоні був Кім Філбі, визначний керівник британської розвідчої служби М.І. 5, який втік до СССР в 1963 році. Сьогодні він має далі жити в Москві. У книжці про свою розвідчу „роботу" Філбі згадав, що в 1949 чи 1950 роках він повідомив НКВД про пляноване скинення двох „підривних груп" біля Києва і десь біля Коломиї чи в Карпатській Україні.

Коли в 1945 році наш земляк Ігор Гудзенко „вибрав свободу" із совєтської амбасади в Оттаві, його перепитував також Голліс. Гудзенко мав виявити, що після його інформацій, СССР мав свого агента під кличкою „Еллі" в М.І.5.

Журналіст Пінчер заявив, що цей самий „Еллі" також переслухував Гудзенка. В дальшому він згадує, що англієць Чарльс Говард Елліс, член „третьої ранги" британської розвідки, признався в 1965 році, що він був на шпигунській службі для гітлерівців, і що на його думку Елліс був теж совєтським шпигуном.

Голліс, останньо викритий совєтський шпигун — „сонько", є сином англіканського єпископа, вихований в Оксфордському університеті. Він вступив до М І.5. в 1930 році і швидко почав авансувати в шпигунській ієрархії Англії. Холоднокровний і дискретний, він здобув повне довір'я і репутацію видатного знавця шпигунського ремесла.

Якщо буде доказано, що Голліс на ділі передавав довірочні інформації росіянам, то це викличе велике замішання і розгублення союзників Великобританії, включно із ЗСА.

Голліс розвівся зі своєю дружиною по 29-ти роках спільного життя та одружився вдруге зі своєю секретаркою. Згідно інформацій поданих у „Ню Йорк Таймсі", його колишня секретарка, а тепер вдова, зникла нагло з їхньої вілли у Самерсеті, сказавши своїм сусідам: „Мені сказано, що я мушу виїхати на деякий час". А це звучить доволі загадочно.

Як відомо, М. Тачер особисто здемаскувала Бланта в 1979 році і тому тепер її близькі дорадники переконують зробити це саме в справі Голліса. Покищо, лорд Тренд колишній секретар британського кабінету, який мав переводити слідство в справі Голліса, відмовився подати будь-які вияснення, чекаючи, очевидно, на заяву уряду Великобританії.

Роман Кобринський

КИТАЙСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА — СЬОГОДНІ

(5)

У кожному місті ми заходили до „Крамниць Приязні", влаштованих для чужинців. Тут прегарні вироби зі шовку, гапти, античні предмети мистецтва, біжутерія, перли, дороге каміння, різьби, вази, порцеляна і ін. Антики є замарковані червоною ляковою печаткою. Усі предмети мають постійні ціни. Антиків, що старші як 120 років, не продають. Народне мистецтво також широко розвинене. Є тут вироби з бамбусу, горщики, ляльки, малюнки, дивани, вивіяанки з паперу, тканини тощо.

Того ж дня у Люді ми відвідали „Веселе містечко". Вернулися на корабель пізно ніччю та вирушили у дальшу дорогу, щоб враці причалити до пристані Єнтай, де води Богайської затоки вливаються у Жовте море.

Єнтай — це один із найстарших морських пристаней, центр продукції садовини і вина. По короткій доповіді про історію і розвиток міста на протязі двох тисяч років, ми піднялись на верх Єгуанг, де стоїть святиня в тіні сосон і кипарисів, стіни і колони якої покриті написами — віршами. Недалеко стоїть чарівний павільйон Пенглай з видом на море. Сюди заходили поети і письменники і шукали натхнення для своїх творів. Оглядаємо портрет одного з „Восьми Безсмертних" і його думки вириті каліграфією на стінах. „Ця частина світу є щаслива як небо..." Втаємничені оповідали нам, що в погідні дні вчасного літа, на тлі спокійного моря, з'являються дивні змінливі образи, тому то звуть це місце Павільйоном Міражів. Сам павільйон є оточений з трьох сторін галерією, накінці струнка вежа. Внизу — глибокий яр і прегарний вид на Жовте море.

Наступного дня, ми цілий час на морі, в дорозі до Чінгтао. Скориставши з прегарної погоди, ми сіли на чердаку корабля; тут і басейн, де молоді нуркують. Слухаємо також лекцій у залі „Пінгвінів" про історичний розвиток Китаю, що нараховує уже понад 970 мільйонів населення, або оглядаємо цікаві кольорові фільми про поїздки до Нікарагуа, а навіть до людських поселень в Антарктиді, де в окремих колоніях працюють англійці, американці і німці над студіями підбігунових околиць. У вітальні, на нижчому поверсі корабля, по вечері збирається ціле товариство для гутірки і танців. Та найкраще почуваємось у себе в нашій привітній кабіні. Ми засуваємо ввечері амарантові заслони на вікна, гасимо світло і наставляємо музику з платівок, що надходить з кабіни радіового зв'язку. Як радо слухається тут на чужині мелодії Шопена, Бетговена чи Чайковського. На жаль, українські мелодії сюди не доходять.

Чінгтао — півторамільйонове місто, розбудоване німцями в 1898 році і передане китайцям у 1922 році. Воно оточене з трьох боків морем має довге мольо, закінчене павільйоном, де відбуваються виставки мистецьких виробів. По обох боках пляжі, хоронені сітками перед акулами. На пляжах сотні осіб, що користають з морської куплі. Пройшовшись парком Лю Шун, ми звиділи по дорозі акварій з невідступними акулами в окремій перегороді, а вкінці зайшли до місцевого розлогого бровару, щоб приглянутись продукції пива. Китайці горді на свої пивні вироби, не показали нам усіх стадій виробу пива, як процесу ферментації, фільтрації чи бродіння солоду. Вони вживають лише механічне наповнювання пляшок пивом, корковання і паковання у картони. Тут вживають німецьких машин з Крумбах у Надренії, бо цей бровар започаткували німці і дали свої німецькі машини. Пиво є знамените, до його продукції вживають джерельної води з гір Ляошан, де є також і джерела мінеральної води.

З черги, ми поїхали до „Крамниці Приязні". Яке було наше здивування, коли ми побачили товпу молоді, що обступила автобус і не давала нам висісти.

Вона ще ніколи не бачила чужинців і ми нехотячи стали сенсацією дня. Та молоді китайці заховувалися коректно з повагою і ми відносились до них з повним признанням.

Наступного дня ми заякорились у Лієнюнкангу, модерному місті 1930 років, мешканці якого живуть із риболовлі і продукції соли. В пристані багато кораблів, барж, суден. Передполуднем ми звиділи місцеву санаторію, щоб приглянутись стосуванні уколів ігли т. зв. акупунктуру. Ми оглянули ряд кімнат, де на ліжках лежали пацієнти, яким застосовували ці уколи як терапію та як анастезію (як форму гіпнози) під час операції. Стара теорія китайців відрізняє 365 місць на людському тілі, де уколи ігли лікують хворобу або ілімінують біль. За володіння Мао переведено понад 400 тисяч операцій при застосуванні акупунктури, при чому яких 90 відсотків були вдатними. Та самі китайці признають, що акупунктура має деякі недоліки, головно при внутрішних операціях, коли пацієнт відчуває біль. Також самі лікарі витягають деякі голки під час операції, щоб їх знову вкласти для зменшення пооперацийних болів. Лікарі зменшують також кількість голок і при операції грудної клітки, наприклад дають лише одну голку. Голки є довгі на три до шість інчів, деякі злучує лікар при операціях з малими електродами малої напруги шість до дев'ять вольтів, що витворюють періодичні давки електричного струму. Уколи не спричинюють ніяких кровавлень. Їх дають також хворим як успокоюючий засіб, а стосуванням електричного гребеня лічать болі голови. Стосують тут також уколи бджільного жала при лікуванні ревматизму. Всі пацієнти під час нашої візити були вбрані в новіському однострої Мао, шпитальних одягів ми не бачили. Уколи діставали пацієнти в ногу, плечі або руку — залежно це від того, на яку хворобу вони хворіли. Час лікування триває декілька тижнів. На закінчення візити відвідали начальний лікар відбув з нами інтерв'ю при допомозі перекладача. Приватно ми зацікавились його платнею: 155 юанів (120 долярів) вмісяць.

Пишучи ці рядки пригадався мені документальний фільм, який ми бачили на телевізії в Ню Йорку. Подавано операцію тумора на мозку, що її перевели китайські хірурги, вживаючи для знечулення акупунктури. Пацієнт дістав тільки два уколи: в чоло над лівою бровою і в праву стопу. Оперовано при повній свідомости пацієнта.

Із санаторії ми поїхали автобусом в околиці міста і минувши сусіднє село ми пішли через річку, романтичною серед скель стежкою, до пагоди на шпиль гори, звідки простягався гарний вид на цілу долину, покриту зеленою. Ми посідали на мураві, щоб відпочати. Тут спитав мене провідник-китаєць скільки мені років. Я подав йому. „О! то ви тут найстарший віком турист", і засміявся. Ми розговорились про Америку, про нашу першу поїздку до Китаю. І він спитав мене про мою вітчизну. „Я з України, відповів я". „То чому не живете ви у своїй батьківщині?"На це я відповів: „Винищувальна політика теперішнього режиму в Україні не дозволяє нам на те. Ми шукаємо добра, правди і людяности, бо ці принципи вільної людини, а їх в Україні немає". Прощаючись, він сказав: „Впишіться мені на пам'ятку у мій нотатник." Я заводив його прохання, і він вдоволено всміхнувся.

Полудненок ми з'їли на кораблі і вернулися назад до міста, бо цього ж дня ми мали нову атракцію: оглядання типової китайської ферми — комуни. По одногодинній їзді ми задержалися перед великим будинком, обведеним гарною мурованою огорожею, що презентувалась дуже пристойно. Яке було наше здивування, коли ми в'їхали на подвір'я і побачили, що ціла площа потопала в болоті, бо тоді саме падав дощ. Ми ввійшли до великої залі, нас гостили чаєм і овочами, а голова ферми проводив конференцію, подаючи в цифрах осяги праці ферми, що нараховувала кількасот робітників. Та його цифри не дуже промовляли до нашого переконання. На фермі плекали городовину, садівництво та тваринництво, зокрема молочне господарство. Ми оглянули ферму расових курей і сад. У цьому часі з поля вертали робітниці. Їхні вигляди були знуджені, не співали — як у нас в Україні. Ми зайшли також поглянути, як живуть робітники ферми. Помешкання складалось з ниже, де стояло ліжко з дощок, прикрите покривалом, та з другої кімнати, де було друге ліжко

(Закінчення на стор. 4)

ЕЛЕОНОР МІНҐУЕЗ, американська лікарка, яка працювала довший час професійно в Ірані, після відібрання її пашпорту іранською владою втекла з Ірану до Туреччини через „зелену границю". Частину дороги відбула вона автобусом, а частину — пішки. В Туреччині спершу її притримали прикордонні поліційні чинники, аж доки не перевели перевірки й не ствердили її ідентичности. Її чоловік, також лікар, дістав перед тим від влади дозвіл виїхати з Ірану, а їй заборонено.

Об'єднання Жінок ОЧСУ
Відділ в Нюарку-Ірвінґтоні
влаштовує
в неділю, 12-го квітня 1981 р., о год. 4-ій по пол.
в залі Українського Народного Дому

СВЯТО
в пошану
УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ ГЕРОЇНІ

В програмі свята беруть участь:

Ред. Уляна Любович, Валя Калин, Іванна Кононів — актори української сцени, хор „Бурлаки", дириґент Сергій Ковальчук, проф. Борис Базаля — фортепіяновий супровід, молодь — діти.

Дохід з імпрези призначений на допомогу політичним в'язням.

Українська Вільна Академія Наук у США
ОГОЛОШЕННЯ
Управа УВАН у США
звертається з проханням до всіх Членів Академії, Членів Фундації та Жертводавців, які змінили свої адреси
ПРИСЛАТИ НОВІ ДО КАНЦЕЛЯРІЇ УВАН
АДРЕСА:
The Ukrainian Academy of Arts & Sciences in U.S.A.
206 W. 100th Street • New York, N.Y. 10025

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА
та БІЛОРУСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКИ й МИСТЕЦТВА

запрошують на
ВЕЧІР ПРИСВЯЧЕНИЙ ПАМ'ЯТІ
ПРОФЕСОРА ЛЕВА ОКІНШЕВИЧА
дійсного члена обох Установ

Програма

I.

Відкриття — д-р. Витовт Тумаш, голова БІНіМ

Лев Окіншевич видатний історик Українського державного права — д-р. Ярослав Падох, голова НТШ

Вклад Лева Окіншевича в білоруську історіографію — д-р. Витовт Кіпель, бібліотекар БІНіМ

II.

Сторінки з автобіографії проф. Лева Окіншевича. Читання пані Уляни Любович

Лев Окіншевич професор і декан УВУ — проф. Т. Б. Цюцюра та о. Василь Іващук

„Проклятий степ" — читання з повісти Л. Окіншевича — пані Зора Кіпель.

Закриття — проф. Леонід Рудницький, науковий секр. НТШ

III.

Перекуска й товариська гутірка.

У Вечорі візьме ласкаву участь дружина Покійника Вельмишановна пані Віра Окіншевич.

Вечір відбудеться в суботу, 11-го квітня 1981 року у великій залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79-та вулиця в Ню Йорку.

Початок о год. 4-ій по полудні. Вступ вільний.

Окружний Комітет Відділів УНС
ОКРУГИ ТВЕРДОГО ВУГІЛЛЯ
повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться
в неділю, 12-го квітня 1981 р., о год. 2-ій по пол.
в залі української католицкої церкви св. Михаїла
при West Oak and 2nd Street, FRACKVILLE, Pa.

До участи в зборах запрошується всіх Відділових урядовців і конвенційних делеґатів наступних Відділів:

Бервік, 164 і 333	**Мек Аду, 7**
Сентралія, 90	**Майнерсвілл, 78, 265**
Колдейл, 201	**Мт. Кармел, 2**
Фраквіл, 242, 382	**Нортгумберленд, 357**
Фріленд, 429	**Шамокін, 1**
Гейзлетон, 85	**Шенандоа, 98**
Магоней Сіті, 305	**Ст. Клер, 9, 31, 228**
Лігайтон, 389	

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття.
2. Вибір Президії для переведення зборів.
3. Відчитання протоколу з минулих Річних Зборів.
4. Звіти членів Управи і Контрольної Комісії.
5. Дискусія над звітами.
6. Доповідь головного касира УНС УЛЯНИ ДЯЧУК
7. Запити до представника Екзекутиви.
8. Вибір Управи і Контрольної Комісії на 1981 р.
9. Схвалення пляну праці на біжучий рік.
10. Різні справи — закриття нарад.

У зборах візьмуть участь:

Уляна Дячук, головний касир УНС
Степан Гавриш, обласний організатор УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Тимко Бутрей, *голова*
Адольф Словік, *касир* **Галина Словік,** *секретар*

Фундація УВУ проголошує 16 ювілейних стипендій

Український Вільний Університет шістдесят років проводить авдиторне навчання на факультетах філософічному, права і суспільно-економічних наук. На протязі свого існування в складі професорів були такі світочі української науки, як Д. Антонович, Л. Білецький, З. Кузеля, Н. Зайцев, Г. Вашенко, К. Лоський, І. Мірчук, С. Рудницький, Ол. Лотоцький, П. Курінний, Ю. Панейко, Н. Полонська-Василенко, Ст. Смаль-Стоцький, Л. Окіншевич і багато інших.

Свідома того, що запорукою нашого існування як окремої нації та нашого дальшого вкладу в скарбницю української й світової науки є наплив молодих інтелектуальних сил, вихованих на традиціях і в дусі української вільної науки й українського патріотизму, — чого нашій студентській молоді не може дати чужа школа, — Фундація УВУ з нагоди 60-ліття існування і праці Українського Вільного Університету проголошує із своїх постійних і одноразових стипендійних фондів шістнадцять стипендій на літній семестр 1981 року. Ці стипендії є:

1. Стипендійний Фонд мґр Марії і сл.п. д-ра Степана Гиків: одна стипендія на студії українського права чи суспільно-економічних наук, призначена для докторанта або дослідника-науковця.

2. Стипендійний Фонд Миколи і Марії Бойчуків: одна стипендія для студента чи дослідника на студії історії України.

3. Стипендійний Фонд ім.св.п. д-ра Михайла Сосновського: одна стипендія для студента чи дослідника проблем сучасної України або української діяспори.

4. Стипендійний Фонд ім.св.п. проф. д-ра Олександра Кульчицького: одна стипендія на студії для студента чи дослідника історії української філософії.

5. Стипендійний Фонд ім.св.п. проф. д-ра Василя Стецюка: одна стипендія на студії української філології.

6. Стипендійний Фонд Надії та Микола Новаків: одна стипендія на студії української проблематики в діяспорі, а передусім еміграції в Америці.

7. Стипендійний Фонд інж. Софії Гаєвської (зворотна): одна стипендія для студента чи дослідника сучасного стану України.

8-10. Стипендійний Фонд Фундації Українського Вільного Університету: дві стипендії для студентів або дослідників історії Української Церкви, зокрема початків християнства в Україні (з нагоди відзначення близької річниці тисячоліття хрищення України) і одна стипендія на курси українознавства.).

11. Стипендійний Фонд маестра Олександра і Марії Канюків: одна стипендія на студії українського мистецтва.

12. Стипендійний Фонд ім.св.п. Марії Малащук: одна стипендія на педагогічні курси, призначена для учетеля або виховника в „Рідній Школі", Школі українознавства або в молодечих організаціях.

13. Стипендійний Фонд ім.св.п. проф. д-ра Константина Савчука: одна стипендія на студії історії України або політичних наук.

14. Стипендійний Фонд ім.св.п. Мирослава Кучми: одна стипендія на педагогічні курси.

15. Стипендійний Фонд Катерини Коленяк-Хандоги: одна стипендія на педагогічні курси або курси українознавства.

16. Стипендійний Фонд ім.св.п. Дмирта Дахнівського: одна стипендія ка педагогічні курси або курси українознавства.

Стипендії будуть призначені на основі фінансової потреби, академічних осягів чи обидвох, і активности в національно-громадській праці. Стипендії призначені на оплату літніх семестрів на УВУ; на оплату спеціяльних програм інтернату і місцевої комунікації (доїзд).

Літні семестри, тритижневі або чотиритижневі програми, будуть відбуватися між 1-им липня і 29-им серпня. Подання на стипендії разом із знімкою, житєписом, посвідками академічних успіхів і громадської праці слід надсилати до кінця травня ц.р. на адресу Фундації.

Стипендії минулих років давалися переважно з одноразових стипендійних фондів (одноразовий Стипендійний Фонд — це даток жертводавця одноразово у висоті 500 дол., тобто вартість семестрової оплати і частково утимання в інтернаті). Цього року шість постійних стипендійних фондів (ПСФ) є в стадії організації і оформлення. (Постійний Стипендійний Фонд — це дар жертводавця: особи, родини, організації чи установи, здеклярований і вплачений разом чи ратами у висоті 5,000 дол. або більше на стипендійні цілі Фундації. Такий Постійний Стипендійний Фонд названий іменем жертводавця, або носить назву кого іншого, згідно з бажанням жертводавця.).

Тільки з відсотків щодругий рік (щорічно дають стипендії від дарів 10,000 дол. і вищих) приділяється стипендію на відповідні студії, згідно призначення ПСФ, а капітал залишається недоторканим. Такий ПСФонд є постійний, тобто існуватиме доти, поки існуватиме УВУ, або інші наукові чи релігійні установи в українській діяспорі, на які законно, в разі розв'язання УВУ, перейшло б майно Фундації.

Фундація УВУ звертається з закликом і проханням до українських організації, установ, підприємств і до всіх українців доброї волі, щоб щедрими датками допомагали розбудовувати стипендійні фонди Українського Вільного Університету, цієї найстаршої української наукової інституції у вільному світі, бо мета цих фондів — уможливити українським здібним студентам американських, канадських і з інших країн університетів брати участь у літніх програмах УВУ в Мюнхені, Німеччина.

Цього року, як і попередніх років, понад сорок професорів різних галузів української науки і культури будуть викладати і вести семінарійні праці на УВУ. Виклади охоплюватимуть важливі ділянки українського буття: історію, мову, культуру, мистецтво, соціяльні науки, економію, педагогіку, право тощо, - ділянки, які спотворенно на рідних землях і які замало та недостатньо викладаються на Заході.

Літні виклади та курси УВУ — це найкраща можливість для молодих українок і українців познайомитися з українськими науковцями, творцями української культури, і перш за все — це можливість пізнати глибину буття українського народу, його минуле і сучасне. Через глибинне вивчення може зміцніти любов до батьківщини і зродитися бажання стати в лави її оборонців і творців її культури й науки.

Тому слід подбати, щоб українська студентська молодь провела один чи більше семестрів у рідному університеті — фортеці українського духу. Тут також молодь має нагоду зустрітися з молодими українцями, які проживають у інших країнах і на інших континентах, цим самим пізнаючи себе взаємно, зацікавлюючись спільними проблемами, спільно розв'язуючи їх і спільно пляннуючи майбутнє. Рідне середовище сприятиме утвердженню свого національного Я, свого місця в українській спільноті на поселеннях у вільному світі. Також на літньому семестрі в Німеччині є добра нагода подорожувати і знайомитися з культурою Західньої Европи, тим збагачуючи й поширюючи свої знання і досвід.

У цьому ювілейному році УВУ — році української Альма Матер у її 60-річчя існування, виховної і наукової праці — Фундація УВУ сподівається знайти серед українців, як і раніше, посилене розуміння ваги усієї цінної праці УВУ, і тому звертається до української громади за підтримкою і допомогою.

Український Вільний Університет — наше загальнонаціональне надбання, а щира допомога запевнить успіх преважливій справі — збереження української студентської молоді для України. Цим самим буде зроблено конкретний вклад у справу оборони і утривалення української ідентичности.

Прохання на одержання стипендій, а також датки і пожертви на Фундацію УВУ, на стипендійні фонди постійні й одноразові — нові або вже існуючі, керівництво Фундації просить ласкаво висилати на адресу: Ukrainian Free University Foundation, 203 2nd Ave., New York, N.Y. 10003.

За Фундацію УВУ
проф. Петро Ґой, голова,

д-р Дмитро Боднарчук,
секретар

д-р Яр Моцюк,
фінансовий серкретар.

Округа Джерзі Сити...

(Продовження зі стор. 1)

цюк, секретар 25-го Відділу, приєднала 41 члена, здобувши цим перше місце між усіми жінками організаторками. Квітці Стецюк признано почесну плякету. Стелла Раєн, секретарка 171 Відділу приєднала 12 членів; Володимир Білик, секретар 170 Відділу, 10 членів; Микола Шеремета, секретар 70-го Відділу та Богдан Ясінський, секретар 287-го Відділу по сім членів кожний; Степан Островський, секретар 170-го Відділу — п'ять членів, а Олена Гентіш, Софія Кришталься, та Павлина Данчук по два члени кожна; по одному членові приєднали Галина Гаврилюк, Галина Білик, Павлина Балютанська та М.Дворський.

Далі головний організатор сказав, що, не дивлячись на несприятливі економічні обставини, на протязі 1980 року приєднано 2,239 нових членів, яких забезпечено на суму 5,836.000 життєвого забезпечення.

Щодо братської діяльности, то УНСоюз виплатив з братських фондів суму 86.481,18 дол., на 18,376 долярів більше, ніж попереднього року. На стипендії потребуючим студентам — 31,250, на допомогу хворим членам 20,830; науковим, молодечим і харитативним організаціям виплачено дотацій — 34,401.18 дол.

В.Оріховський закликав присутніх докласти всіх зусиль у приєднуванні нових членів. Тому, що це є передконвенційний рік, то кожний кандидат на конвенційного делеґата повинен придбати 10 членів. УНСоюз — це загальноукраїнська братська установа, яка дбає не тільки про добро своїх членів, але стає на захист всіх українців у вільному світі. Отже, всіми силами підтримуймо і розбудовуймо наш Союз. Після слова головного організатора розпочалася дискусія на союзові та загальногромадські справи. Більшість дискутантів заторкнула справи дописів до „Свободи". Обговорено події, які заіснували після XIII Конґресу Українців Америки. В дискусії взяли участь майже усі присутні.

На закінчення зборів новообраний голова Округи В.Білик подякував за вибір та закликав присутніх до згоди та кращої союзової праці.

Під час спільної перекуски ще довго велися дружні розмови на союзові та громадські теми.

Н.Н.

КОНЦЕРТ ВЕРЕНИ ДОБНИК І ЮЛІЯНИ ОСІНЧУК

Ню Йорк, Н.Й. — У п'ятницю, 10-го квітня ц.р., о год. 8-ій вечора тут в традуаційному центрі Нюйоркського міського університету (студіо на 3-му поверсі) 33 Захід 42-га вулиця, між п'ятою і шостою авеню, відбудеться, заходами згаданого університету, концерт Верени Добник, скрипка, і Юліяни Осінчук, фортепіян. В програмі: Моцарт, Брамс і Вінявський. Вступ на концерт вільний.

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н.Й. — В суботу, 2-го травня ц.р., у спортовій залі Лінкольн гайскул відбудеться відбиванковий турнір, організатором якого є Осередок СУМ-А і спортова ланка „Крилаті". Участь в турнірі беруть всі Осередки СУМ-А східнього побежжя ЗСА. Цього ж самого дня о год. 9-ій вечора в залі СУМ-А при 301 Палісейд авеню велика сумівська забава для молоді і старших.

7-ий УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Субота, 13-го червня 1981 рік

У ПРОГРАМІ ВИСТУПАЮТЬ:

Професійна Танцювальна Група з Торонта, оркестра „ПРОМІНЬ", КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ДЖЕК ПЕЛЕНС та інші.

Білети можна замовляти в Богдана Вищатицького, P.O. Box 222, Elizabeth, N.J. 07207
Тел.: приватний — **(201) 964-8831**, офіс — **(201) 276-4070**

Ювілей 60-річчя УВУ

Дня 16-го січня у у Мюнхені святково відзначено ювілей — 60-річчя заснування і науково-педагогічної діяльности заслуженої української наукової інституції — Українського Вільного Університету.

Програма відзначення ювілею складалася із відкриття й доповіді проф. д-ра Володимира Янева, ректора УВУ; наукової доповіді проф. д-ра Володимира Жили з Тексас Тек університету „Теодосій Осьмачка, як перекладач „Макбета" Шекспіра та численних привітів від українських інституцій і установ у Німеччині.

Проф.В.Янів у своїй доповіді зробив коротку аналізу діяльности університету, накреслив обширшні пляни святкувань ювілею в 1981 році та висловив ряд пропозицій щодо поліпшення та вдосконалення програм університету.

Проанлізувавши переклад „Макбета", проф. В. Жила ствердив, що зацікавлення Осьмачки творчістю Шекспіра — це не лише його бажання збагатити українську літературу кращими перекладами чи розширити її тематичні обрії та проблематику, це насамперед, органічне виявлення Шекспірівської настанови духу, характерної його власному життю та його творчим нахилам, наприклад, у „Ротонді душогубців".

У святковому відзначенні взяло участь близько 100 осіб.

У суботу, 17-го січня, відслужено Архиєрейську Св. Літургію у намірениі діяльности УВУ та Панахиду за померлих професорів і співпрацівників. Св.Літургію відслужив єпископ Платон у сослуженні священиків у катедрі св.Андрея й Св. Покрови в Мюнхені. Кир Платон у глибокозмістовній проповіді підкреслив значення віри й науки, як тих невід'ємних чинників, що будують національні, суспільні й естетичні надбання та складають невичерпні потенціяльні можливості подолати найтяжчі випробування залишитися на висоті свого покликання — бути творчими окрасами народу. Він також відмітив підтримку для університету, що її щедро давав архиєпископ Іван Бучко, а останньо — Кардинал і Патріярх Йосиф, який допоміг купити будинок для університету.

Н.Н.

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, СИНА І БРАТА

сл. п.
ТАРАСА ГОРБАЧЕВСЬКОГО

буде відправлена
в неділю, 12-го квітня 1981 р., о год. 10-ій ранку
ПОМИНАЛЬНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА
в церкві св. Архистратига Михаїла у Філядельфії (Факс Чейс), Па.

•

Для вшанування пам'яті Покійного, батьки — Олена і Роман склали пожертви на:

Енциклопедію Українознавства **$500.00**
Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії **$500.00**

Родина, Парафіяни і Приятелі на дзвін до церкви св. Архистратига Михаїла у Філядельфії (Факс Чейс), Па. **$1,900.00**

Усіх, хто знав Його, просимо разом з нами згадати у своїх молитвах.

ДОРА — дружина з дітьми ОЛЕКСОЮ І ПЕТРОМ
ОЛЕНА І РОМАН — батьки
ЯРЕМА І КАТРУСЯ — брат з дружиною

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
з глибоким жалем повідомляє своїх Членів і Українську Громаду,
що в п'ятницю, 3-го квітня 1981 року, відійшла у Вічність

бл. п.
АННА ДМИТЕРКО-РАТИЧ

Почесна Членка Союзу Українок Америки, учасниця Визвольних Змагань в рядах УСС, відома громадянка.

•

ВШ. Родині Покійної висловлює щире співчуття —

ЕКЗЕКУТИВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 3-го квітня 1981 року в Едісон, Н. Дж., відійшла у Вічність, на 89-му році життя
наша Найдорожча МАМА, БАБУСЯ, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.
АННА РАТИЧ
з дому ДМИТЕРКО

УЧАСНИЦЯ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ В РЯДАХ УСС

ПАРАСТАС — в неділю, 5-го квітня 1981 року в год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Gowen Funeral Home, 233 Somerset Street, New Brunswick, N.J.

ПОХОРОН — в понеділок, 6-го квітня 1981 року в год. 8;30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви Різдва Преч. Діви Марії, 80 Livingston Avenue, New Brunswick, N.J., **відтак на католицький цвинтар** St. Peter's Cemetery, French Street, New Brunswick, N.J.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:

сини:
ЛЮБОМИР з дружиною АННОЮ і дітьми ДАРІЄЮ і ВАСИЛЕМ
ОЛЕГ з дружиною ІВАННОЮ і донькою ЮЛІЯНОЮ
РОСТИСЛАВ з дружиною ГАЛИНОЮ і дітьми НАДЕЮ, РОМАНОМ, ХРИСТЕЮ і НАТАЛЕЮ
сестри:
в Україні ЕВА ЦАР з родиною
МАРІЯ МИХАЛІЧКО з родиною
сестрінок — ТЕОДОР ЦАР з родиною
Ближча і дальша Родина в Україні, ЗДА і Канаді

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч.14

д-р З. Матвічук, Вінніпеґ	$ 22.00
М. Луцуняк, Колман	20.00
В. Ґарбер, Вієнна	12.00
Я. Держко, Вінніпеґ	12.00
Р. Рондяк, Фт. Девенс	12.00
А. Паламар, Стовні Крік	10.00
Р. Дражньовський, Мілвокі	8.00
Д. Галушка, Стофвілл	7.00
П. Ганчарик, Гартфорд	7.00
М. Гарасовська, Вашінгтон	7.00
О. Дідух, Пієрфандс	7.00
М. Остафійчук, Лонґ Айленд Сіті	7.00
В. Сімків, Філядельфія	7.00
Б. і Т. Тимцюрак, Нейпервілл	7.00
А. Турко, Чікаґо	7.00
д-р І. Андрусяк, Детройт	5.00
Ю. Волошин, Фоллс Чирч	5.00
П. Кіра, Лігайтон	5.00
М. Корженьовський, Філядельфія	5.00
С. Лагола, Перт Амбой	5.00
М. Мельникович, Асторія	5.00
М. Сирота, Росвелл	5.00
М. Хома, Балтимор	5.00
В. Чуміловський, Скенектеді	5.00
Г. Захарко, Філядельфія	4.00
М. Сверида, Рочестер	4.00
С. Стадник, Чікаґо	4.00
Г. Коваль, Торонто	2.50
І. Думич, Вестлейк	2.25
В. Адамкевич, Нюарк	2.00
В. Александер, Вудлин	2.00
А. Алиськевич, Джамайка	2.00
І. Андрусишин, Монтреаль	2.00
П. Базик, Айслінґтон	2.00
М. М. Вілас, Дженкінтавн	2.00
Н. Вілий, Обурн	2.00
С. Вілий, Роял Овк	2.00
В. Білик, Джерзі Сіті	2.00
Й. Бондар, Монтреаль	2.00
З. Вундзяк, Йонкерс	2.00
М. Велич, Сиракюз	2.00
М. Винничок, Фенікс	2.00
Р. Вітенко, Балтимор	2.00
І. Воробель, Чікаґо	2.00
В. Гарасим, Філядельфія	2.00
Г. Ґолець, Аллентавн	2.00
І. І. Деркач, Калумет Сіті	2.00
Я. Е. Єндик, Едмонтон	2.00
І. Єґер, Сієтл	2.00
Г. Іванів, Джерзі Сіті	2.00
о. І. Зінчик, Лондон	2.00
М. Королишин, Фенікс	2.00

В. Коцюруба, Кентон	2.00
І. Кошман, Векінґ Рідж	2.00
П. Крамаренко, Віндсор	2.00
Р. Крушельницька, Гемтремк	2.00
М. Кулинич, Балтимор	2.00
К. Кусишин, Гемилтон	2.00
П. Кущ, Мортон Ґров	2.00
Г. Лавринюк, Кембрідж	2.00
Я. Лебідь, Філядельфія	2.00
А. Лісевич, Фенікс	2.00
А. Ліневич, Фенікс	2.00
М. Лозинський, Сан Сіті	2.00
Т. Лопадчак, Асторія	2.00
В. Калин-Магмет, Савт Орандж	2.00
Д. Малисевич, Н. Роялтон	2.00
д-р Е. Мартинюк, Каяґоґа Фоллс	2.00
М. Міщенко, Мт. Плесент	2.00
П. Микуляк, Вілмінґтон	2.00
А. Е. Мурований, Міллвілл	2.00
В. Нішке, Фейрмонт Сіті	2.00
А. Пашковський, Торонто	2.00
А. Петрик, Смокі Лейк	2.00
І. Петрущак, Вудловн	2.00
Л. Підвербеський, Вирлінґтон	2.00
С. Плуговська, Ню Гейвен	2.00
Т. Ракочий, Олбани	2.00
С. Рудик, Йонкерс	2.00
В. Савюк, Флорал Парк	2.00
С. Салдан, Наєлс	2.00
Г. Святківський, Словн	2.00
А. Сірка, Віндсор	2.00
д-р В. Соханівський, Торонто	2.00
Д. Стахів, Фейрфілд	2.00
Б. Стеців, Вейн	2.00
Суспільна Служба Комбатантів, Філядельфія	2.00
А. Тарадайка, Перу	2.00
В. Таранко, Джамайка	2.00
М. Ткачук, Мілтавн	2.00
Т. Турчин, Елмгурст	2.00
Р. А. Хариш, Філядельфія	2.00
Ю. Ференцевич, Джерзі Сіті	2.00
О. Черепаха, Філядельфія	2.00
А. Яворів, Велровз	2.00
Й. Якимів, Кентон	2.00
П. Яцук, Менвілл	2.00
М. Фаріан, Парма	1.50
М. Кухта, Линден	1.00
В. Скрипка, Ґрімсби	1.00
П. Федоряка, Рочестер	1.00

Про вічну пам'ять...

(*Продовження зі стор. 2*)

він чи то вроджений, чи вироблений життям дипломатичний хист. Розумів і стосував у практиці св. п. Дмитро Галичин засаду дипломатів: старайся виграти свій дипломатичний двобій так, щоб твій противник думав, що це він вийшов побідником, бо тільки так зможеш досягти успіху й не втратити приятеля. Клясичним прикладом була в п'ятидесятих роках криза в УККА, яку вдалося поладнати утворенням двох провідних позицій у проводі Конгресу: президента і голови, при чому Д. Галичин не втратив ні одної керівничої прерогативи й зберіг співпрацю з давнім амбітним партнером.

Мав і св. п. Дмитро Галичин конфлікти партійного характеру. На одних велелюдних союзових зборах відомий союзовий діяч публічно закинув йому, що не піддержує його політичної організації, хоч раніше був її активним членом. Відповів на це світлої пам'яті головний предсідник УНСоюзу спокійно й речево: „Ви згадуєте про час, коли я не був головою Союзу; тепер я маю обов'язок дбати не тільки про мою партію, але й про мій Союз". Чи не поладнано було цю кризу у найбільш клясичний спосіб?

Не менш клясичні приклади його далекозорости й відваги — цих невід'ємних прикмет провідництва — записали аннали 22-ої Конвенції Українського Народного Союзу з 1950 року, на якій його вперше обрано предсідником УНС. Була це перша Конвенція після прибуття третьої хвилі української еміграції. Значна частина конвенційних делеґатів неприхильно ставилася до нових конкурентів — кандидатів на пости головних урядовців, мовляв, вони не є американськими громадянами, чого до речі не вимагав статут УНС. На людних передвиборчих зборах, а згодом з трибуни конвенційних нарад Дмитро Галичин зайняв слово й склав заяву, що якщо б делеґати не обрали до Головного Уряду ні одного нового емігранта, „цієї нової крови УНС", яка дає надію на подвоєння членів Союзу, то він соромився б стати його головою. Конвенція послухала розумного слова свого справжнього провідника й обрала першого головного радного з-поміж нових приходців, які впродовж кількох років дійсно подвоїли членство Союзу. Обрала головами „старих" іміґрантів, бо „нових" — була на залі ще тільки горстка.

Ці громадські прийоми, засади й обичаї св. п. Дмитра Галичина — це більша спадщина, залишена для нашої усієї, а не тільки союзової громади, ніж число ним придбаних членів УНС і його потроєне майно. Слід би нам лише зберігати пам'ять про них і вводити в життя у наші скупі часи.

Пригадуючи українській американській громаді одного з її найбільш заслужених діячів у 15-ті роковини від його смерти, автор цих рядків писав таке:

„Чи не слід було б у пізнє п'ятнадцятиліття від відходу Дмитра Галичина утривалити Його пам'ять, а щобільше — його ролю в УНС і цілій нашій заморській громаді та методи його провідної праці, завершені помітними успіхами, в присвяченій йому книжці? Десятки книг видав УНС власним коштом, сотні на замовлення сторонніх осіб і установ. Діждався своєї книжки співтворець Галичинової доби, сл. п. Лука Мишуга. Чи діждеться Дмитро Галичин?" („Свобода" з 27-го березня 1976 р.)

Може нова, хоч п'ятилітньої давности пригадка цього заклику, зрушить каміння, яке налягло тягарем, важчим за нагробну плиту, на пам'ять про Дмитра Галичина й пригадає тим кому віддати належить, і декляровану двадцять років тому „Вічну пам'ять" і ніколи незадавнений обов'язок громадської вдячности для людини, яка все своє життя присвятила своїй українській громаді обабіч океану.

НА ПІДСТАВІ ДОВГОЛІТНЬОЇ СТУДІЇ стверджено, що лік тімолол дуже допомагає пацієнтам після серцевої атаки і значно знижує смертні випадки. Переведені в Норвегії досліди над 1,884-ма пацієнтами хворими на артеріосклерозу чи інші недомагання серця виказали, що названий препарат врятував більше осіб від очевидної смерти, як будь-яке інше лікарство.. Д-р Терє Педерсен, координатор цього студійного проєкту, заявив, що в Норвегії і зрештою в інших країнах Европи тімолол врятував на протязі трьох років 12 до 15,000 пацієнтів від серцевої атаки, або смерти. Дію цього препарату тепер розглядає Адміністрація поживи і ліків у Вашінґтоні, бо цей лік вживається у ЗСА покищо тільки як дослідчий медикамент.

НОВИЙ ВИСТУП ВІРМЕНСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ мав місце в Копенгаґені, столиці Данії. Турецька амбасада повідомила, що вірменські терористи заатакували турецького дипломата в його домі вночі й, поранивши його важко, втекли. Пораненого дипломата відставлено негайно до шпиталю, щоб зробити операцію. Висліду операції турецькі чинники не подали. Так само не подали прізвища жертви ані шпиталю, в якому ранений перебуває. Терористи після замаху зідентифікували себе членами вірменської революційної організації „Справедливість для вірменського народу". Терористичні акти цієї організації проти турецьких дипломатів є відплатою за різню більш як мільйона вірмен турецькою владою й населенням у 1905 році.

Китайська народна...

(*Продовження зі стор. 2*)

шафа і радіо. Стіни були обліплені газетним папером, а на подвір'ю — перегорода зі свинками і курми. Робітники тут мають медичну опіку, опіку над старшими віком, безплатну нижчу освіту та можливості вислати діти на вищі студії. Дитячий садок запрезентувався дуже гарно.

Наступний, соняшний день, провели ми на морі, прямуючи до нашої останньої зупинки на китайській землі — до Шанхаю.

5.

Наш корабель в'їхав на мутні води гирла ріки Янґтсе, а звідтіля рікою Гуанґпу подався 28 кілометрів вгору до центру найбільшого міста Китаю — до Шанхаю. Розвиток цього міста почався в половині XIX сторіччя з приходом европейців, а саме англійців, а відтак французів, американців і японців, які створили собі тут „міжнародні концесії", що не підлягали ніяким законам Китаю, і до яких китайці не мали навіть вступу. Це викликало повстання і страйки. В дальшому розвою подій заснувалась тут в 1921 році Китайська Комуністична Партія, в якій Мао був одним з основників партії, опісля прийшла китайсько-японська війна, а по ній війна між націоналістами і комуністами, що в 1949 році закінчилась створенням Китайської Народної Республіки.

Це 11-мільйонове місто, центр торгівлі і промислу Китаю, має чотири летовища з летунськими лініями до Пекіну, Кантону, Гонґ Конґу, Японії і ін., та прегарні — вздовж бульвару Бунд — палати та будівлі повікторіянського стилю. Так як Пекін і Тієнтсін, Шанхай безпосередньо є підчинений центральному урядові Китаю. Тут у 1966 році почалася Культурна Революція і звідсіля виїхав Чіянґ Кай-шек на Формозу, залишивши Китай.

Рух кораблів у пристані не вгаває через цілу добу, а баржі і судна гудять безперестанно. Нам оповідали, що як дружина Мао, Джіянґ Чінґ ночувала в Шанхаї, тоді гудки суден замовкали на цілу ніч, щоб її не будити зі сну.

Шанхай продукує сталь, машини, хемікалії, електричне знаряддя, мотори, кораблі, папір, скляні вироби тощо. В останніх 40 роках здвигнено тут 150 мешкальних бльоків для робітників. Шанхай має сьогодні 190 інститутів, коледжів і університетів (Пекін має усього 35) і 380 лічниць.

Ціле передполудне ми провели у просторому Музеї Мистецтва та Історії. На першому поверсі — вироби з бронзу з часів династій Шанґ і Джу XVI до VII сторіччя перед Христом, а саме різне знаряддя, зброя, приладдя для тортур, казани, кітли, пугарі, пляшки — на харчі та вино та дзеркала. Ці вироби вказують на велику технічну вмілість китайців у надаванні форми і орнаменту цим предметам. Другий поверх заповнений виробами кераміки від неоліту посьогодні, зі славною різьбою з теракотти п. н. „Кінь і два воїни", привезеною у 1974 році з гробниці імператора Чін Шуанґ Ді з III сторіччя перед Христом. У цій же гробниці має находитись ще багато таких статуй. Це вказувало б, що вже тоді закинено звичай хоронити з імператором його невільників і заступлено їх статуями воїнів, слуг і урядовців. Аналогічні об'єкти ми бачили в тому ж Музеї з часів династії Ган Суї Танґ, побіч лямп, ваз і ін. Зокрема ми оглядали кольорові ганчарські вироби, синьобілі вази Мінґ, порцелянові піддержки під голови (під час спання), а також сучасну кераміку. На третьому поверсі находиться збірка образотворчого мистецтва і каліграфії та дотичне знаряддя як ножики, рильця тощо, макати, ткальня шовкових тканин і цінні сувої перґаменту з часу п'яти династій.

Опісля ми проходили крутими вуличками старого Шанхаю, на північ від дороги Джінлінґ. Старі буди відновлено, покрито солом'яною стріхою, а на базарі продавали китайські ліхтарі та різьблені палиці. Тут продавали морозиво і оригінальну приправлену корінням фасолю, на розі оглянули ми чайну, що положена біля ставку.

Цікаві були відвідини святині Будди, єдиної відкритої під цю пору святині в Китаї, де находяться дві рідкісні статуї Будди, вирізьблені з ясного нефриту. Це великі святощі буддійського світу, так як смарагдова статуя Будди в королівській каплиці в Банкоку у Тайлянді. Одна статуя зображує сидячого Будду в стані об'явлення, а друга в лежачій позиції — як його душа переходить у нірвану. Ця святиня збудована в 1882 році, спершу находилась в Чіянґвані, в 1918 році перенесено її на теперішнє місце. На терені святині находяться залі з погруддями учеників Будди, з релігійними книгами сутра, тут збережені також й інші статуї Будди з бронзу, з часів династії Мінґ. Тут переховується трипод, скиптр Ру, зладжених з нефриту, дзвін велетень і ін. Побіч живуть 24 монахи з субсидій держави.

З черги, ми оглянули робітничі квартали, де живе приблизно 70 тисяч робітників. Мешкальні бльоки будовано тут від 1951 року. Робітники мають окремі школи, дві лічниці, осередки здоров'я, дитячі садки, пошту, купальні і крамниці. Подружжя з одною дитиною заробляє тут 163 юанів (1979) вмісяць, платить з того відсотки за двокімнатне помешкання, огрівання і світло і 49 відсотків заробітку за харчі вмісяць. Школи і лікарську опіку оплачує держава. Емерити одержують 70 відсотків заробітку а, подружжя, яке має одну дитину, — безплатний доступ до шкіл, якщо друга дитина ущасливить родину, мусять батьки звертати ті видатки, а коли з'явиться ще третя дитина, батькам відтягають 10 відсотків заробітку. Кошти похорону покриває родина, кошти крематорії — держава.

По одногодинній їзді поїздом, ми приїхали до старинного, бо з V сторіччя перед Христом міста Сучов, положеного в дельті ріки Янґтсе, з безліччю каналів. Сюди проходить також Великий Канал, що його як Великий Мур — спорудила рука людини у VII сторіччі перед Христом. Він є найбільшим каналом і лучить Пекін з Ганґджов. Це гордощі Китаю. Він широкий на 30 метрів, глибиною 3 метри. Його описав Марко Польо, перебуваючи тут в XIII сторіччі. Сучов продукує шовк, вишивки, кераміку, хемікалії і плекає шовкопрядку в окремих садах. Святиня Вест Ґарден має статуї Будди, „небесних сторожів" і голі з 500-ма приклонниками Будди а найкращі в Сучові — це городи Ліу з численними озерами, мостами і будівлями. Тут є окрема секція, де плекають мініятюрні дерева, як, наприклад, ґранатне дерево, що має вже 200 років. В іншому городі бачили ми будинки з вмонтованими у вікна дзеркалами, що відбиваючи краєвиди, збільшують глибину образу. Ми оглянули ще фабрику килимів де вживають вертикальну основу до виробу килимів та славний Інститут Мистецьких Робіт, де виготовляють вишивки тонкою шовковою ниткою, ґобеліновим стібом. Ця праця дуже прецизійна і мозольна. Тут працюють тільки молоді дівчата з добрим зором, що його перевіряють кожних два місяці. Залишивши Сучов, ми оглянули ще старі доми, мальовані на біло з чорними ґратами на вікнах та з оригінальними прикрасами дахів.

• • •

Наближався день від'їзду. Наш корабель підняв якори і вслід за моторівкою пільота поплив в долину ріки, вминаючи численні кораблі, вітрильні судна, баржі а навіть сині підводні човни, що стояли в пристані. Чисті води Гуанґпу змішались з мутними хвилями Янґтсе, і ми виплили на широке море в дорозі до Гонґ Конґу.

Кінець

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ЗАЯВА
УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗСА

Ми, представники нижче підписаних українських комбатантських організацій на терені ЗСА, подаємо до загального відома, що побр. проф. Іван Телюк, якого Номінаційна комісія XIII Конґресу Українців Америки подала як представника українських комбатантських організацій до Екзекутиви УККА, такого мандату на біжучу каденцію від нас не одержав і не має права заступати наші організації в Екзекутиві УККА.

Дорогою порядку вияснюємо, що Номінаційна комісія XIII Конґресу Українців Америки подала кандидатуру побр. проф. Івана Телюка як представника українських комбатантських організацій на свою власну відповідальність без порозуміння з комбатантськими організаціями, не зважаючи на те, що всі вони мали своїх делеґатів на XIII Конґресі.

Остаємо з вояцьким привітом

Братство Українських Січових Стрільців
Степан Ріпецький

Об'єднання був. Вояків Українців в Америці
Йоахим Вишневецький — голова; **Осип Труш** — секретар

Братство кол. Вояків I УД УНА в ЗСА
Богдан Артимишин — голова; **Ярослав Палатайко** — секретар

Об'єднання кол. Вояків УПА
Юрій Лопатинський — голова; **Олександер Білевич** — секретар

Союз Ветеранів Українського Резистансу
Іларіон Поліщук — голова; **Дмитро Фурманець** — секретар

Ню Йорк, 25-го лютого 1981 року.

Стетен Айленд спом'янув Тараса Шевченка

Українська громада в Стетен Айленді, Н. Й., спом'янула Тараса Шевченка величавим концертом у неділю, 29-го березня ц. р., що відбувся старанням Громадського комітету, до якого входили представники церковних і світських організацій.

Заля української католицької церкви Пресвятої Трійці була повністю заповнена молодими і старими громадянами.

Програму, що нею проводив мґр А. Кобрин, почав Ансамбль бандуристів „Гомін" під мистецьким керуванням Володимира Юркевича Шевченковим „Заповітом", що його учасники вислухали стоячи. Доповідь про Т. Шевченка і його ідеї, актуальні й тепер, сказав мґр Осип Германюк. Для підкреслення, що Шевченко був не тільки поетом, але й малярем і співаком, маестро Михайло Мороз, який також є малярем і співаком, відспівав при акомпаньяменті бандуриста Ю. Юркевича пісню „Ой, не гаразд", що її любив співати Т. Шевченко.

Потім Ансамбль бандуристів „Гомін" проспівав дві пісні на слова Т. Шевченка: „Думи мої" і „Вітер віє повіває", а тріо молодих бандуристів, членів того ж ансамблю, заграло в'язанку українських народних пісень. Вірш Т. Шевченка „Мені однаково" продеклямував учень школи українознавства в Ню Йорку, пластун-юнак Ігор Кобрин.

Великою і милою несподіванкою був виступ жіночого хору Сестрицтва під дириґентурою Степана Хандоги, що проспівав три пісні: „Садок вишневий", „Зоре моя вечірняя" і „Сонце гріє". В'язанку стрілецьких пісень заграв на фортепіяні І. Кобрин.

Несподіванкою був також виступ квінтету (англомовних дітей), що його підготовила Ірина Біскуп. Діти, при акомпаньяменті, проспівали три пісні: „Реве та стогне", „Тече вода в синє море" і „Взяв би я бандуру".

Кінцевими точками програми були виступ Степана Хандоги із двома сольовими піснями і грою на бандурі „Тихесенький вечір на землю спадає" та „Ой, гляну я, подивлюся". Виступ Ансамблю бандуристів „Гомін" із трьома піснями „Карпати", „У полі корчомка", „Ой, у полі нивки" та двома партизанськими піснями, присвяченими Тарасові Чупринці — „Полісся" і „Завтра в далеку дорогу".

Закінчено концерт українським національним гимном.

Після концерту при перекусці продовжувалася гутірка про вдалий концерт, виступи ансамблю, хору, тріо, квінтету та солістів-співаків і про деклямації. Особливо велику подяку висловлено ініціяторам зорганізування Громадського комітету, Ансамблеві бандуристів „Гомін" і його мистецькому керівникові В. Юркевичеві, дириґентові Ст. Хандозі і І. Біскуп, всім учасникам і виконавцям програми, а в тому числі і провідникові програми А. Кобринові.

Учасники концерту бачили, що в громаді можна багато зробити, якщо в організаціях є люди, охочі до праці, і якщо у цій праці їх підтримують члени товариств і української громади.

М. Верва